

Atıf Bilgisi: Güngör, A. (2021). Gündem Belirleme Kuramı bağlamında sosyal medya ile siyaset gündeminin karşılaştırmalı analizi. *İNİF E- Dergi*, 6(2), 75-91.

GÜNDEM BELİRLEME KURAMI BAĞLAMINDA SOSYAL MEDYA İLE SİYASET GÜNDEMİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Öğr. Gör. Ayten GÜNGÖR*
DOI: 10.47107/inifedergi.882626

Araştırma Makalesi**

Başvuru Tarihi: 19.02.2021

Kabul Tarihi: 29.05.2021

Öz

Gündem Belirleme Kuramı medya, kamu, politika arasındaki gündem transferlerine odaklanarak, birbiri arasındaki akışın yönünü tayin etmeye çalışır. Geleneksel gündem kurma yapısına eklenerek yeni bir gündem kurma sürecini başlatan sosyal ağlar, yapısal özelliklerinin sağladığı avantaj ile medyanın ve siyasetin gündemini giderek daha güçlü bir biçimde etkilemektedir. Bu çalışmada siyasi gündemin sosyal medya aracılığıyla kamu gündemini nasıl belirlediği, bundan hareketle siyasetin yeni medya araçlarıyla kamuoyunun biçimlenmesinde ne oranda etkili olduğu sorgulanmıştır. Geleneksel medya için temel teşkil eden “gündem belirleme” tezinin geçerliliği, kullanıcılarının en fazla siyasallaştığı Twitter’deki “Türkiye gündemi” başlığı altında yer alan etiketler ile amaçlı örneklem kullanılarak belirlenen politik söylem üreten siyasi aktörlerin paylaşımları karşılaştırılarak tespit edilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında, 3 Mayıs 2020-9 Mayıs 2020 tarihleri arasında “trend topic” olan başlıklar ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın ve T. C. İletişim Başkanlığının sosyal medya hesapları üzerinden yapılan paylaşımlar karşılaştırılmıştır. Ele alınan tarihler arasında Türkiye gündeminin yoğun bir biçimde Covid-19 pandemisi etrafında şekillenmesi nedeniyle, bu sürecin gündem belirleyicilerinden olan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın ve Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk’un sosyal medya hesapları üzerinden yaptığı paylaşımlar da araştırmaya dâhil edilmiştir. Çalışma sonucunda, Twitter Türkiye gündemi ile seçili siyasi aktörler ile kurumların gündemi arasında dikkate değer bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelime: *Gündem Belirleme, Gündem Kurma, Sosyal Medya Gündemi, Siyasi Gündem*

A COMPARATIVE ANALYSIS OF SOCIAL MEDIA AND POLITICAL AGENDA IN THE CONTEXT OF THE AGENDA-SETTING THEORY

Abstract

Agenda Setting Theory focusing on agenda transfers between media, public, politics and it tries to determine the direction of flow between each other. Social networks that start the process of establishing a new agenda by incorporating it into the traditional agenda setting structure, with the advantage provided by its structural features, it affects the agenda of the media and politics more and more strongly. In this study, how the political agenda determines the public agenda through social media and the effect of politics in shaping public opinion with new media has been examined. The validity of the agenda setting model determined with sharing of political actor who producing political discourse and hashtags that under the title “Turkish Agenda” in Twitter by comparison. Within the scope of this study carried out with content analysis method were compared shares of Twitter accounts of President Of The Republic Of Turkey Recep Tayyip Erdogan and Presidency Of The Republic Of Turkey Directorate Of Communications between 3 May 2020 - 9 May 2020 and titles in “Trend Topic”. Between the dates handled, because of Turkey's agenda intensively shaped around the Covid-19, the share of Minister of Health Fahrettin Koca and Minister of National Education Ziya Selçuk, who are one of the agenda determinants of this process, were also included in the study. In the results of this study, it was found that the differences between the agendas of the institutions and political actors with Twitter Turkey's agenda.

Keywords: *Agenda Setting, Social Media Agenda, Political Agenda*

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Basın, Halkla İlişkiler ve Protokol Müdürlüğü, E-mail: aytengungor@mu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-2177-901X

** Yazar / yazarlar, makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğuna ve kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edildiğine yönelik beyanda bulunmuştur.

Giriş

İletişim teknolojileri ile paralel değişen iletişim kurma biçimleri, geleneksel medyayı nostaljinin ürünü haline getirmiştir. İnternetin hayatın her alanını değiştirdiği ve dönüştürdüğü bir çağda sosyal medya ise hem kamu, hem siyasi hem de geleneksel medya gündemini belirleyen ve bu değişkenlerin gündeminden doğrudan etkilenen bir alan haline gelmiştir. Anındalığı ve çift yönlü iletişime izin veren yapısı ile sosyal medya günümüzde toplum, siyaset ve medya üçgeninde bir denge unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kitle iletişim araçlarının kamunun gündemini belirlediğini savunan Gündem Belirleme Kuramı, kitle iletişim araçlarının halk üzerindeki etkilerini açıklamaya çalışır. Gündem Kurma ya da Gündem Saptama olarak da anılan bu kuram, kitle iletişim araçlarının kamuoyunun herhangi bir konu hakkında “ne düşüneceğinden” ziyade “hangi konu” hakkında düşüneceğini belirlemede daha etkili olduğunu savunur. Bireyi tümüyle pasif konuma indirgeyen etki araştırmalarının aksine, kitle iletişim araçlarının kamuoyunun tutumlarının değiştirilmesinde her zaman etkili olamayabileceğini söyler. Ancak bu görüşe göre kitle iletişim araçları herhangi bir konuyla ilgili kamuoyunun görüşlerini değiştirmek yerine o konunun farkında olmasını sağlayarak, tüm dikkati ve idraki o yöne sevk eder (Becker vd.’den aktaran Erdoğan ve Alemdar, 2002, s. 211).

Gündem Belirleme Kuramı kamu, siyaset ve medya gündemi arasındaki ilişkileri açıklamaya ve birbirlerinden ne ölçüde etkilendiğine odaklanır. Bu alan üzerine yapılan çalışmalar genel olarak siyasi gündemin kamu ve medya gündemini etkilediği üzerinde durmaktadır. Ancak yeni dönem çalışmalar, yeni medyanın etkileşimli yapısıyla da paralel olarak, kamu gündeminin medya gündemini ve siyasi gündemi değiştirip biçimlendirebileceğini ortaya koymaktadır. Kamu gündeminin kendine yer bulduğu sosyal medya ağları, siyasetin ve geleneksel medyanın görmediği olayları kendi gündemine taşıyarak kamu ile siyaset ve medya arasında ileti taşıyan bir araç görevini görmektedir. Bununla birlikte sosyal medya, siyasetin gündemini geleneksel medyada olduğu gibi doğrudan kamu gündemine aktarmamakta; kamu ile müzakere içerisinde bir gündem yaratarak görece özerk yeni bir gündem belirleme aracı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tüm bu gelişmeler ışığında sosyal medya geleneksel gündem belirleme yapısına yeni bir perspektifle yaklaşmayı zorunlu kılmaktadır. Çeşitli kanallardan ve ağlardan beslenen kamu, gündem belirleme sürecinin diğer unsurlarını görece pasifize ederek kendi gündemini oluşturabilmektedir. Kendi içeriğini kendi oluşturabilen, yine kendi belirlediği kanal vasıtasıyla diğerlerine bildiren sosyal ağ kullanıcıları, gündem oluşturma gücünü elinde tutanların otoritesini sarsma noktasında umut vadetmektedir. Bugüne değin üzerine tartışılabilmiş iletişim modelleri üzerine yeniden –ancak daha güçlü bir şekilde– düşünmeyi zorunlu kılan bu karmaşık, çok yönlü ve çok unsurlu iletişim kurma aracı, beraberinde köklü değişimleri getirmiştir. Henüz etkileri kullanıcılarının içinde bulunduğu coğrafya ve idare edildiği ekonomi politik sistem ile paralellik gösterse de sosyal medya, bilgi akışının yönünü değiştirerek medya ve siyasetin kamu üzerindeki etkisini azaltmaktadır.

Bu çalışma boyunca siyasi gündemin kamu gündemini belirlediği varsayımı temel alınarak, siyasi gündemin sosyal medya üzerinden kamu gündemini ne ölçüde belirlediği irdelenmiştir. Habermas’ın kamusal alanlarından günümüz *trend* *topic*lerine evrilen kamusal tartışma alanlarının dinamiği, Gündem Belirleme Kuramı’nın medyadan ve siyasetten kamuya akan doğrusal gündem akışı hipotezini yeniden düşünmeye sevk ettirmiştir.

1. Gündem Belirleme Kuramına Genel Bakış

Gündem Belirleme Kuramı'nın düşünsel temeline ilk kez Walter Lippmann'ın Public Opinion (Kamuoyu) isimli çalışmasında rastlanır (Tekinalp ve Uzun, 2009, s. 125). Lippmann, kitlelerin sosyal yaşamın her alanını anlamlandırabilmeleri; doğrudan gözlem yapabilme imkânının olmadığı durumlar hakkında fikir üretebilmeleri için bir takım anlamlandırma haritalarına gereksinim duyduklarını; bu haritaların ise medya aracılığıyla şekillendiğini ileri sürer (Lippmann'dan aktaran İrvan, 2001, s. 70).

Kitle iletişim araçlarının kamuoyunun görüşlerini şekillendirdiği görüşünü taşıyan çalışmalar daha eskilere uzansa da Gündem Belirleme Kuramı'nın ortaya çıkışı ilk defa 1972 yılında McCombs ve Shaw'ın birlikte yaptığı araştırmaya dayanır. 1968 yılında Amerika'da yapılan başkanlık seçimleri döneminde kararsız seçmenler üzerinden yapılan çalışmalarda medya gündemindeki konuların önemlilik sıralaması ile bu seçmenlerin gündemi arasında yüksek bir benzerlik bulundu. Bu bağlantıyı ise gündem saptama yoluyla medyanın sorunlara gösterilen ilgiyi ve dikkati etkileme gücüne sahip olmasının kanıtı saydılar (Tekinalp ve Uzun, s. 126). Yine aynı çalışmaya göre medyanın etkileri hiyerarşik bir biçimde birkaç farklı aşamada gerçekleşiyordu. İlk aşamada etki, "haberdar etme" ya da "farkındalık yarama" olarak ortaya çıkıyordu. İkinci aşamada, herhangi bir olaydan haberdar olan insan, o konuda hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istediği için "bilişsel düzeyde" yaşıyordu. Sonrasında ise sırasıyla tutumlarda ve davranışlarda değişiklikler meydana geliyordu. Gündem belirleme kuramı ise medyanın etkilerinin ilk aşamasına odaklanmaktadır (McCombs ve Shaw'dan aktaran İrvan, 2001, s. 69). Bununla birlikte Gündem Belirleme yaklaşımına göre, kitleler medya yoluyla yalnızca haberdar olmakla kalmaz aynı zamanda bu bilgilerin aktarılması için ayrılan süre veya konum ile sıklığı üzerinden bir çıkarımda bulunurlar. Bu süreç bazen tesadüf bazen de bilinçli olarak gerçekleşse de izleyicilerin dinleyicilerin ve okuyucuların düşünsel dünyasını şekillendirmede önemli rol oynar (Atabek, 2012, s. 156).

Gündem Belirleme Kuramı, kitle iletişim araçlarının etkilerinin sınırlı olduğunu savunan orta dönem görüşlerin yavaş yavaş dönüştüğü; bu etkilerin güçlü ancak uzun vadeli olduğunu savunan paradigmalardan geçerlilik kazandığı bir dönemde ortaya atılmıştır. Zira bu görüş, ilk dönem ortaya atılan kitle iletişim araçlarının doğrudan ve güçlü etkilerinin olduğunu savunan görüşlerin aksine, bu etkilerin zincirleme bir biçimde aşamalardan geçerek uzun vadede kitlelerin tutum ve davranışlarında değişiklik meydana getirecek kadar güçlü olduğunu savunur. Bu bakış açısı siyasal karar alma sürecini yöneten çalışmalardan propaganda çalışmalarına, halkla ilişkiler çalışmalarından kamuoyu çalışmalarına kadar birçok karar alma mekanizması üzerine yürütülen çalışmaların biçim ve yön değiştirmesine neden olmuştur. Tüm bu görüşler ışığında söylenebilir ki medya, kamu gündeminin oluşmasında en belirleyici unsurdur. Enformasyon üzerinde kurduğu kontrol mekanizması ile hangi bilginin, ne zaman ve ne kadar süreyle kitlelere iletileceğini belirler. Bilginin güç olduğu dünyamızda, bilgiyi elinde tutanlar da iktidara ortak konumdadır. Bu gerçekten hareketle medyanın dördüncü kuvvet olması tesadüf değildir.

2. Gündem Belirleme Sürecinin Unsurları

Gündem belirleme yaklaşımı, medyadaki bilgilerin kitlelere ulaşma sürecine odaklanır. Rogers ve Dearing'in (1987) yaptığı kategorizasyona göre gündem belirleme sürecinin "medya gündemi, kamu gündemi ve politika gündemi" olmak üzere üç temel unsuru vardır.

2.1. Medya Gündemi

Medya gündemi, kitle iletişim araçları yoluyla kitlelere ilettiği bilgi, olay, haberler ile bunlara ilişkin yine bu araçlarda ayrılan süre ve yerdir. Basın kurumları gerek süre kısıtlaması gerekse yer kısıtlaması nedeniyle gün içerisinde kendilerine ulaşan yahut kendileri meydana getirdikleri sayısız haber arasından seçim yapmak zorundadır. Kitle iletişim araçlarının niteliğine göre değişiklik gösteren bu seçme-eleme süreci tesadüfi bir sürece tekabül ettiği düşünülse de bu sürecin politik, ideolojik, kültürel ve ekonomik bir zemin üzerinden şekillendiği gerçektir. Medyanın bir kısım haberleri görmemesi ya da bazı olayları gereğinden fazla işlemesi medyanın gündem oluşturma gücünü göstermektedir. Buna birlikte Shoemaker ve Reese (2002, s. 130) tarafından sistematik hale getirilen medya içeriğinin belirlenme sürecine etki eden faktörler de seçme-eleme sürecinde bilinçli ya da farkında olmadan sürece dâhil edilir. Buna göre medya içeriğinin belirlenmesi 5 ana düzeyde gerçekleşir. Bunlar; bireysel düzey, medya rutinleri düzeyi, kurumsal düzey, medya dışı düzey ve ideolojik düzeydir.

2.2. Kamu Gündemi

Kamu gündemi, siyasetin ve medyanın nihai olarak kendi gündemleri doğrultusunda belirlemeye çalıştıkları bir olgu olmasından dolayı gündem belirleme çalışmalarının odak noktası olmuştur. Kamu gündemi, medyanın bir kısım olayları öne çıkararak kitlelerin hangi konuyu tartışmaları gerektiğinin belirlenmesiyle ortaya çıkan haber sıralamasıdır. Kamu, bir haberin gazetenin hangi sayfasında yer aldığı, gazete kapladığı yer ve hangi sıklıkla tekrar edildiği; yine bir haberin televizyonda ne kadar sıklıkla yayımlandığı, habere ne kadar süre ayrıldığı ve hangi sıklıkla tekrar edildiği ile yalnızca o konudan haberdar olmakla kalmaz o konunun ne kadar önemli olduğuna dair bir kanaate de ulaşabilir.

Gündem belirleme üzerine yapılan çalışmalar her ne kadar medyanın kamunun gündemini oluşturmada birinci etken olduğu sonuçlarına varılsa da, yeni iletişim teknolojileri ile dinamik bir yapıya sahip olan iletişim süreçleri, kamunun da kendi gündemini yaratabileceği ve medya gündemini oluşturabileceğini ortaya koymuştur.

2.3. Politika Gündemi

Politika gündemi, toplumu ilgilendiren konuların ve olayların hükümet, seçilmiş kimseler ve kanun koyucular tarafından kabul edilip üzerine tartışıldığı liste olarak ifade edilebilir (Turam, 1994, s. 27). Demokratik toplumlarda kamu gündemi ile politik gündem paralellik gösterir. Toplumsal yaşamı halk adına düzenlemekten sorumlu olan siyasetçilerin gündeminin, halkı ilgilendiren sorunlardan derlenmiş olması sorumlu yönetimin de göstergesidir. Sorunların önemliliğinin sıralanmasına etki eden pek çok faktör vardır. Çıkar grupları, kitle iletişim araçları, bilimsel veriler ve ekonomik krizler politik gündemin inşasında önemli unsurlardır (Atabek, 2012, s. 167-168). Bununla birlikte bir konunun siyasal bir konu haline gelebilmesinde ve dikkat çekmesinde; *bazı değerlerin öncelikli ve önemli olması, kriz ve kriz semptomları, iletişim kaynağının statüsü, siyasal başarı semptomları, olayın yeniliği, olayın önemi, olayın sürpriz şekilde gelişmesi ve beklenmeyen olayların ve gelişmelerin varlığı, önemli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır* (Gökçe'den aktaran Terkan, 2007, s. 565). Siyasal sistemlerin özelliklerine bağlı olarak medya da politik gündemi şekillendirme gücüne sahiptir. Sıklıkla kitle iletişim araçlarına taşıdığı ve üzerinde durduğu konuyu siyasetin de gündemi haline getirebilir.

3. Sosyal Medyada Gündem Kurma

Teknolojinin hayatlarımıza dâhil olmasıyla, toplumsal yaşamın her alanı büyük bir dönüşüme uğramıştır. Özellikle internetin değiştirdiği ve eskisini nostaljik kıldığı en

belirgin alan iletişim kurma biçimleri olmuştur. Yeni teknolojiler ile tek yönlü iletişimi zorunlu kılan geleneksel medyanın yerini, interaktif ve anındalığı en belirgin özelliği olan sosyal medya almıştır. Günümüzde geleneksel medya ve sosyal medya ağları birbirini etkileyen ve birbirinden beslenen araçlar haline gelmiş; bu ağlar izler kitleyi pasif konumdan aktif konuma getirmiştir. Bu yeni iletişim ağları geleneksel yöntemlerin aksine kendi kitlesini yaratmıştır. Ancak bu kitle kendinden önceki kitle iletişim araçlarının alıcılarının yerine daha aktif, kendi gündemini yaratabilen bir kitledir. Bununla birlikte geleneksel medyaya da gündem ihraç edebilen, siyasetin gündemini kurabilen yapısıyla günümüzün en güçlü gündem kurma araçlarındandır.

Sosyal ağların yükselişi devrimler, ihtilaller ve toplu gösterilerin yükseldiği döneme denk düşmektedir. Özellikle Arap Baharı ile birlikte kitleleri bir araya getirebilme gücünün keşfedilmesiyle sosyal medya ağları günlük iletişim kurma aracının dışına çıkarak, söyleyecek sözü olanların mecrası haline gelmiştir. Bu yeni dönemle birlikte kitleler yalnızca politik ve medya gündemiyle çerçevelenmiş bir enformasyon alımına karşı, kendi gündemini yaratabilme gücünü elde etmiştir. Diğer yandan sosyal medya gündem kurma gücünü, kamu ve medya gündemlerinin birbiriyle örtüşmemesinden almaktadır. Sosyal medya ile geleneksel medya ekonomi politik açıdan farklı dinamiklere sahiptir. Geleneksel medyada üretilen içerikler sahiplik yapısıyla bağlantılı olarak siyasi, ekonomik ve ideolojik süzgeçlerden geçmektedir. Oysa sosyal medyada içerikler kullanıcılar tarafından üretilmekte; içerikleri biçimlendiren editoryal müdahaleler azalmaktadır (Kılıç, 2020, s. 99). Sosyal medya ve gündem kurma üzerine yapılan araştırmalar henüz yeni olmakla birlikte, özellikle Twitter'ın dünyanın ve Türkiye'nin gündemini kendi kullanıcıları sayesinde kurabileceğini saptanmıştır. Profesyonel mesleği gazetecilik olmayan yurttaş gazeteciler de kendisi için önemli olan ancak medya ve siyasiler tarafından seslendirilmeyen düşünceleri ve olayları gündeme taşıyabilmekte; siyasi gündem ile medya gündemine kendi yorumunu ve düşüncelerini katarak yeni içerikler üretebilmektedir. Bununla birlikte tek bir içeriğin aynı anda çok sayıda kullanıcıya ulaşmasıyla başta politikacılar olmak üzere siyasi elitlerin sıklıkla rağbet ettiği sosyal ağlar, burada hâlihazırda var olan gündemle siyasetin gündeminin harmanlandığı yeni bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır (Çetin ve Bel, 2014, s. 71).

Sosyal medyanın kendi yapısal özellikleri onun kamu, medya ve siyasi gündemi ne şekilde biçimlendireceğini de belirlemektedir. Politikanın ve medyanın gündem kurma gücüne rağmen sosyal medya ile birlikte artık kamunun gündem kurma gücünden bahsedilmektedir. Sosyal ağlar ne kadar politik gündem ve geleneksel medyanın gündemi etrafında şekillense de görece özgür ortamıyla bu gündemleri reddederek farklı bir gündem sunabilmektedir. Özellikle Twitter ile kullanıcılar, diğer gündem kurma organlarının görmezden geldiği konuları tartışabilmektedir. Geleneksel medyada haber üretim süreçlerini etkileyen faktörlerinin, sosyal medyada etkinliğinin azalmasıyla bu ortamın gündemine dış müdahaleyi zorlaştırmaktadır. Bu nedenle gündem kurma, politik aktörlerin ve geleneksel medyanın tekelinden çıkmıştır. Tüm bunlarla birlikte sosyal medya yeni bir gündem kurma organı olarak, kimi zaman geleneksel medya ve politik söylemlerden beslenmekte kimi zaman da kendi gündemini geleneksel medya ve politikacıların gündemine taşıyarak gündemi şekillendirebilmektedir.

4. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışma ile siyasi gündemin kamu gündemini belirlediği varsayımı temel alınarak, siyasi gündemin sosyal medya üzerinden kamu gündemini ne ölçüde belirlediği incelenmiştir. Geleneksel medya için temel teşkil eden “gündem belirleme” tezinin geçerliliği, kullanıcılarının en fazla siyasallaştığı Twitter'daki “Türkiye Gündemi” başlığı

altında yer alan “başlık etiketleri” ile amaçlı örneklem kullanılarak belirlenen politik söylem üreten siyasi aktörlerin paylaşımları karşılaştırılarak tespit edilecektir. Bu kapsamda 3 Mayıs 2020 - 9 Mayıs 2020 tarihleri arasında “*trend topic*” olan başlıklar ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın ve T. C. İletişim Başkanlığının sosyal medya hesapları üzerinden yapılan paylaşımlar karşılaştırılacaktır. Ele alınan tarihler arasında Türkiye gündeminin yoğun bir biçimde Covid-19 pandemisi etrafında şekillenmesi nedeniyle, bu sürecin gündem belirleyicilerinden olan Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’nın ile Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk’un sosyal medya hesapları üzerinden yaptığı paylaşımlar da araştırmaya dâhil edilmiştir.

Kayıt altına alınan 7 günün tarih aralığı rastgele belirlenmiştir. Kayıt altına alma işlemi 18.00 ile 23.00 saatleri arasında sürekli değişen ilk 5 gündem maddesinin tamamı dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Siyasi aktörlerin belirlenen gün içerisinde yaptıkları “retweetler” araştırmaya dâhil edilmemiştir. Belirlenen tarihler boyunca her bir gün Twitter Türkiye gündemi başlıkları ile siyasal söylemin aktörlerinin aynı gün yaptıkları Twitter paylaşımları tabloya dökülmüştür. Siyasal gündemin yalnızca sosyal medya ağları üzerinden kamu gündemine ve medya gündemine aktarılmadığı aşikârdır. Ancak sosyal medya ağları üzerine yapılan birçok akademik çalışmanın da ortaya koyduğu üzere özellikle Twitter’ın gündem oluşturma gücünün keşfedilmesiyle siyasal gündemin aktarıcı aracı geleneksel medyadan sosyal medyaya kaymıştır.

Tablolaştırma esnasında, belirlenen siyasi aktörlerin ve kurumların paylaşımları bire bir tabloya aktarılmamış; anlam bozulması yaratmayacak şekilde paylaşımların yalnızca ilk cümlesi verilmiştir. Siyasi gündemin yoğun olduğu ülkemizde siyasi gündem belirleyicilerinin niceliği de fazladır. Ancak bu çalışmanın örnekleme, araştırma döneminin özelliği de dikkate alınarak gündem belirleyici en güçlü 4 kişi ve kurum ile sınırlandırılmıştır.

Bu çalışmada siyasi gündem ile kamu gündeminin karşılaştırılması için içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Berelson içerik analizini “*iletişimin içeriğinin objektif, sistematik ve sayısal tanımlarını yapan bir araştırma tekniği*” olarak ifade eder (1984, s. 18). İçerik analizinin amacı verileri nesnel, ölçülebilir ve sistematik bir hale getirerek söylemi anlama ve yorumlama çalışmasıdır. Bu nedenle çalışmada veri toplama tekniği olarak içerik analizinden yararlanılmıştır. Ardından ortaya konulan bulgular tartışılmıştır.

5. Bulgular

Araştırma bulgularının değerlendirilmesinde öncelikli olarak belirlenen tarih ve saat aralığında Twitter gündemi kaydedilmiştir. Daha sonra belirlenen siyasi aktörler ile kurumların aynı güne ait paylaşımları tespit edilmiştir. Her iki veri tabloya aktararak karşılaştırılması mümkün hale getirilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. 3 Mayıs 2020 Twitter Türkiye Gündemi ile Seçili Siyasi Aktörlerin Twitter Paylaşımları

Türkiye Twitter Gündemi	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
#TrollereCevap Verme	Yeşilköy ve Sancaktepe'de toplam 2 bin yatak kapasiteli iki hastanemizin yapımı hızla devam ediyor.	Cumhurbaşkanımız Muhammed Döngeloğlu ile telefonda görüşerek taziyelerini ilettiler.	Milletimiz, PKK terör örgütüyle mücadelesinde iki şehit verdi.	Bitlis'teki terör operasyonunda şehit olan kahraman Mehmetçiklerimizin hüznü içindeyiz.
#FatihSultan MehmetHan	Bir süredir Koronavirüs tedavisi gören, ömrünü İslam'ı öğretmeye, anlatmaya adanmış ilahiyatçı-yazar Ömer Döngeloğlu'nun vefatını derin bir teessürle öğrendim.	İletişim Başkanı "Müttefiklerimizi, dostlarımızı ve dünyada ihtiyaç içindeki bütün ülkeleri desteklemeye devam edeceğiz. Bu bir siyaset meselesi değil, Cumhurbaşkanımızın ve ülkemizin insani yaklaşımının göstergesidir."	Halkımızın ekrandan tanıyıp, sevdiği, değerli İlahiyatçı ve Yazar Ömer Döngeloğlu Beyefendi'yi tedavi olduğu Koronavirüs sebebiyle maalesef kaybettik.	Yazılım programlarına ilgi duyan liseliler burada mı?
Ömer Döngeloğlu		Cumhurbaşkanımız Bitlis'te şehit düşen askerlerimiz Hasan Kuzu ve Eyüp Fidan'ın ailelerine başsağlığı diledi.	Prof. Dr. Murat Dilmener, birçok kuşaktan hekim ve bilim insanının hocası, gençlerimiz içinse Enfeksiyon alanında hocaların hocasıydı.	
Neşeli Günler		03 Mayıs mevcut durum	11 MART'TAN BU YANA, İLK KEZ BUGÜN, iyileşen hasta sayımız, mevcut Koronavirüs hasta sayımızı geçti.	
#EşkiyaCananveAdamları			"Tarım ve Orman Bakanı, arkadaşım Dr. Bekir Pakdemirli'ye, başlattığı anlamlı kampanya için teşekkür ediyorum.	
Johnny Depp				
#RamazandaEv SahibiGSB				
#Survivor2020				
#Şampiyon Samsunspor				
#BarajBoşaltılsın				

3 Mayıs 2020 Pazar günü Türkiye Twitter gündeminin en önemli maddesi #TrollereCevapVerme başlığı olmuştur. Tüm yeni medya mecraları ile birlikte özellikle Twitter'da kimliği belli olmayan sahte hesaplar üzerinden hedef kitleyi manipüle etmek için yanıltıcı bilgiler yayan kimseleri hedefe alan bu başlık incelendiğinde, tüm siyasi görüşlerden kullanıcıların başlığı desteklediği görülmektedir. Ancak böyle bir başlığın gündeme gelme nedenine bakıldığında, özellikle son dönemde artan siyasi kutuplaşma ile paralel artan trol hesapların karşı siyasi görüş aleyhine yaydığı manipülatif ve aşağılayıcı başlıklara tepki olduğu görülmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu ile ilgili bir gazetede yer alan iddialar üzerine açılmış olan #EşkiyaCananveAdamları başlığı, yine siyasi düzlemde yaşanan gerginliğin kamu gündemine aktarıldığı bir başlık olarak ele

alınabilir. #RamazandaEvSahibiGSB başlığı ise Gençlik ve Spor Bakanlığının pandemi sürecinde yurtdışından gelen vatandaşları kuruma bağlı yurtlarda misafir etmesi üzerine Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Kasapoğlu tarafından açılan bir başlıktır. Bu başlık hem Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ile Kredi ve Yurtlar Kurumu İl Müdürlükleri hesapları hem de diğer kullanıcı hesapları tarafından beslenmiştir.

Günün tüm Twitter gündemi ile belirlenen siyasi aktörlerin gündemi karşılaştırıldığında iki grup arasında doğrudan bir benzerliğin olduğunu söylemek mümkün değildir. Her ne kadar #TrollereCevapVerme, #EşkiyaCananveAdamları, #RamazandaEvSahibiGSB başlıkları siyasi içerikli gündemler olsa da bu gündemler doğrudan siyasi aktörler tarafından oluşturulmamıştır. Belirtilen gün içerisinde siyasi aktörlerin gündemleri Yeşilköy ve Sancaktepe’de kurulan hastaneler, Covid-19 pandemisi ile ilgili güncel gelişmeler ve eğitim öğretime ilişkin çalışmalar olsa da bu gündem maddelerinin Twitter’da kamu gündemine yansımadağı görülmektedir.

Tablo 2. 4 Mayıs 2020 Twitter Türkiye Gündemi ile Seçili Siyasi Aktörlerin Twitter Paylaşımları

Türkiye Twitter Gündemi	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
#İbrahimÖltüyor YAŞAT	AB Komisyonu Öncülüğünde Düzenlenen Koronavirüs Küresel Mukabele Uluslararası Taahhüt Etkinliği	Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, Cumhurbaşkanımız başkanlığında video konferans yöntemiyle toplandı.	Eskisi kadar yakın olamayız ...	Bu hafta #Bizden Veli Kuşağında gündemlerimiz #müzik #bilim #beslenme
#BeratKayaTutuklansın	Kabine Toplantısı Sonrası Millete Sesleniş	Cumhurbaşkanımız, Avrupa Birliği Komisyonu öncülüğünde düzenlenen "Koronavirüs Küresel Mukabele Uluslararası Taahhüt Etkinliği"ne video mesaj gönderdi.	Eskisi kadar yakın olamayız ...	Sevgili anne babalar, evde kalma sürecinde çocuklarımızın psikoeğitsel gereksinimleri için bu kez "Elif ile Alp" yanımızda...
#SelçukBayraktarYalın zDeğildir		@RTERdogan, "Normal hayata dönüşü kademe kademe başlatacağız"	Son 24 saatte iyileşen hasta sayısı yeni vaka sayısı arasındaki fark, artmaya devam etti.	L GS'ye hazırlanan sevgili gençler; hazırlık çalışmalarınızda yanımızdayız.
#Babam		Koronavirüs ile ilgili mevcut durum		"Anadolu Masalları" projemizde bu kez sanat dünyasının ve televizyon ekranlarının deneyimli isimleri, çocuklar için masal anlattı.
#DersimKatliamı				LGS kapsamındaki merkezi sınavın tarihini 20 Haziran 2020 olarak açıkladık.
#yks2020				
Cumhurbaşkanı Erdoğan				
#huyluhuyundan				
#umutlabekliyoruz				
Ahmet Şık				
#sandıktagörüşürüz				
#yazık				
#DoğuTürkistanı Unutmadık				
#KonsereZinİbrahime Yaşam				

Türkiye'nin ilk yerli üretim S/İHA Sistemi Baykar Bayraktar TB2'nin mimarı (wikipedia.org, 2020) ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın damadı Selçuk

Bayraktar'ın, CHP Genel Başkan Yardımcı Veli Ağbaba'nın kendisi ile ilgili iddialarına yanıt verdiği TV programı sonrası açılan #SelçukBayraktarYalnızDeğildir başlığı, iktidar partisi seçmen kitlesinin desteklediği bir başlıktır. Bir gündem belirleyici olarak siyasi parti üyeleri, siyasi tartışmaları kamu gündemine aktarabilmekte ve toplumsal tutumda değişiklik yaratabilecek bir süreci başlatabilmektedir. #DersimKatliamı başlığı, 1938 yılında Tunceli'de gerçekleşen olay ile ilişkili yaratılan güncel siyasi söylemin taraftarları ile konuya ilişkin devletin resmi ideolojinin savunucularını kendine çekmiştir Cumhurbaşkanı Erdoğan başlığı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Kabine Toplantısı sonrası yaptığı açıklamalar ilişkin açılan başlıktır. #huyluhuyundan başlığı bir TV'nin ana haber programı için açtığı etikettir ve yine siyasi tartışmaların taraftarlarının bakış açısıyla değerlendirildiği bir başlıktır. #umutlabekliyoruz, #sandıktagörüşürüz, #yazık başlıkları ise Cumhurbaşkanı'nın Bakanlar Kurulu Toplantısı sonrası Yükseköğretim Kurumları Sınavı'nın (YKS) öne çekilmesi ile ilgili yaptığı açıklama sonrası açılmıştır. #İbrahimÖlüyorYAŞAT ve #KonsereİzinİbrahimeYaşam başlıklarında ise Grup Yorum Üyesi İbrahim Gökçek'e konser izni verilerek Gökçek'in ölüm orucunu sonlandırması talepleri yer almaktadır.

Tüm bu başlıklar incelendiğinde 4 Mayıs 2020 Twitter Türkiye gündemi, siyasetin ve siyasi yönelimlerin merkezde olduğu bir tartışma ortamı etrafında şekillendiği görülmektedir. Ancak bu tartışmaların içeriği siyasi olsa da kamunun Twitter üzerinden kendi siyasal gündemini de yarabildiği anlaşılmaktadır. Belirlenen siyasi aktör ve kurumların aynı güne ait Twitter paylaşımları incelendiğinde ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklamalarının büyük oranda Twitter gündemini belirlediği görülmektedir.

Tablo 3. 5 Mayıs 2020 Twitter Türkiye Gündemi ile Seçili Siyasi Aktörlerin Twitter Paylaşımları

Türkiye Twitter Gündemi	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
#hıdırellez	Bu süreci siyasi istismara kurban etmeden, azmimizle, kararlılığımızla, birliğimize sahip çıkarak hep birlikte atlatacağımıza inancım tamdır.	İletişim Başkanı @fahrettinaltun yeni tip koronavirüs salgınıyla mücadelede başarılı ülkelere ilişkin başyazısında Türkiye'ye yer vermeyen Amerikan The New York Times'a hitaben bir mektup yazarak Türkiye'yi göz ardı eden yazıya, sayılarla cevap verdi.	Önümüzdeki Pazar saat 11:00 ile 15:00 arası parklar, sokaklar 65 yaş ve üstü büyüklerimizin.	Çocukların uzaktan eğitimini, oyunlarını, ödevlerini pek çok evde sadece annelerin takip ettiğini üzülenek görüyorum.
#HepimizErdoğanız	Bizler bu süreçlerde bilimin, ortak aklın ve vicdanın yolunda karar alırken tüm kesimlerin faydasını gözetiyor, bu aziz milletin her bir ferdinin bu süreçten sağ salim çıkması için canla başla, 7/24 çalışıyoruz.	Cumhurbaşkanımız, Siirt'in Pervari ilçesinde şehit olan askerimiz Piyade Uzman Onbaşı Bekir Gündeş'in ailesine başsağlığı diledi.	Yoğun bakım hasta sayısı, entübe hasta sayısı ve vefat sayısında düşüş devam ediyor.	
#DolarSaltanı Yıkılıyor	Sevgili gençler, 2020 mücadele ile geçiyor. Zorluklara millet olarak göğüs geriyoruz.	İletişim Başkanı "Türkiye'nin Libya'daki meşru hükümete verdiği destek sayesinde, istikrarı bozan gayrimeşru Hafter güçleri Libya'da güç kaybediyor."	TFF Başkanı Sn. Nihat Özdemir'le bugün bir görüşme yaptık.	
#günde3lira	#yks2020, ilk açıklandığı tarihten 1 hafta sonrasına ertelendi.	Cumhurbaşkanımız "Türkiye her bakımdan gelişmiş ülkelerden çok daha sağlam bir duruş sergileyerek bu sarsıntılı dönemi geride bırakma safhasına gelmiştir.		

#KadirMısırlıoğlu	AK Parti MYK Toplantısı Öncesi Basın Açıklaması	Cumhurbaşkanımız ile merhum Başbakan Adnan Menderes'in fotoğraflarına yana yana yer vererek darbe ve idam tehdidi içeren yazı nedeniyle Ragıp Zarakolu ve Arti Media hakkında suç duyurusunda bulundu.		
#GelecekÇinErtele		Koronavirüs ile ilgili mevcut durum:		

#HepimizErdoğanız başlığı ile #DolarSaltanıYıkılıyor başlıkları mevcut siyasi iktidarı destekleme amaçlı açılan başlıklardır. #günde3lira yine bir TV'nin ana haber programı için açılmış etikettir ve ekonomi ile ilgili sorunlara dikkat çekmek için oluşturulmuştur. #GelecekÇinErtele başlığı ise daha erken bir tarihe çekilen YKS'nin yeniden ileri bir tarihe ertelenmesini isteyenlerin beslediği bir başlıktır.

5 Mayıs Salı gününe ait Türkiye Twitter gündemine bakıldığında açılan başlıklar, farklı siyasi görüşleri temsil eden kullanıcılar tarafından ekonomik sorunlara dikkat çekmek ya da ekonomik sorunlar ile ilgili muhalif sesler karşısında mevcut hükümeti desteklemek amacıyla açılmıştır. Siyasi aktörlerin ve kurumların gündemine bakıldığında ise Twitter'daki kamu gündemi ile kısmen paralellik gösterdiği görülmektedir. Önceki gün ve 5 Mayıs günü YKS'nin öne çekilmesi ile ilgili talepler, kamu gündemini siyasi gündeme aktarmış ve Cumhurbaşkanı Erdoğan Twitter üzerinden gençlere seslenerek sükûnet talebinde bulunmuştur.

Tablo 4. 6 Mayıs 2020 Twitter Türkiye Gündemi ile Seçili Siyasi Aktörlerin Twitter Paylaşimleri

Türkiye Twitter Gündemi	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
#DansözlükSizin TemmuzBizim		İletişim Başkanı Türk Kızılay'ın dergisi 1868'in mayıs ayında Türkiye'nin koronavirüs mücadelesindeki iletişim stratejisi üzerine bir söyleşi gerçekleştirdi.	Sosyal mesafe uygulamasında titiz olalım.	2020 LGS'ye hazırlanan öğrencilerimiz ve velileri için iki haberim var; sınav kılavuzunu yayımladık.
Kontrollü Sosyal Hayat		Koronavirüs ile ilgili mevcut durum:	CNN International televizyonu, 3 Mayıs'taki yayınıyla, tüm dünyadaki izleyicisine Covid-19'la mücadelemizdeki başarıyı anlattı.	20 Haziran 2020'de Yapılacak LGS'ye ait uygulama kılavuzu ve Mayıs Ayı Örnek Soruları Yayınlandı
#DolarınSaltanatı Yıkılıyor			İSTİKLAL CADDESİ, bugün iyi bir görüntü vermedi.	Salgın nedeniyle ara vermek durumunda kaldığımız "Eğitim Buluşmaları"na sanal ortamda yeniden başladık. EBA'da uzaktan eğitim içeriklerine "Teneffüs" ekledik
Endonezya'da 7,3			Sudan'ın başkenti Hartum'da, Koronavirüs tanısı konan, solunum güçlüğüne rağmen hastanede tedavi edilmeyip, evine gönderilen 55 yaşındaki vatandaşımız Mehmet Hanefi Aydın'ı Türkiye'ye getirdik.	İnternette sürdürdüğümüz "Eğitim Buluşmaları"nın dünkü adresi Hakkâriydi.
#6Mayıs1972			Bilim Kurulu Toplantımızın ardından Koronavirüs ile ilgili son gelişmelere ilişkin basın açıklamamız.	

#paraaranıyor			Salgın sürecinde, 83 milyonun desteğiyle çok büyük bir mesafe alan sağlık ordumuz adına size şunu söylemekten gurur duyuyorum	
Sağlık Bakanı Fahrettin Koca			Yoğun bakıma ve solunum cihazına ihtiyaç duyan hasta sayısı azaldı.	
#DestanlarYazacağız			Koronavirüsle mücadelemizin ikinci döneminde, yeni dönemin ilk günlerindeyiz.	
#AtYarışlarıONAY Bekliyor			Yeni dönem, tipik bir normalleşme dönemi değildir.	
			Bakanlığımız bir mobil uygulama geliştirdi.	
			TFF, maçların devamına kendisi karar verdi.	

6 Mayıs Çarşamba günü oluşturulan #DansözlükSizinTemmuzBizim başlığı sportif bir başlıktır. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca da Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Nihat Özdemir ile görüşmesinin ardından yaptığı paylaşım da sportif içeriklidir. Ancak birbiri arasında gündem aktarımı bulunmamaktadır. “Kontrollü Sosyal Hayat” ile “Sağlık Bakanı Fahrettin Koca” başlıkları, Sağlık Bakanı Koca’nın Bilim Kurulu Toplantısı ardından yaptığı açıklamalarla paralel oluşturulmuş bir gündemdir.

Tablo 5. 7 Mayıs 2020 Twitter Türkiye Gündemi ile Seçili Siyasi Aktörlerin Twitter Paylaşımları

Türkiye Twitter Gündemi	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
#ibrahimgökçek		İletişim Başkanı "Milli güvenliğimizi yakından ilgilendiren stratejik alanlarda öncü atılımlar yapan, baştan sona milli bir duruşla devletimize hizmet eden kişi ve kurumların yalan ve iftiralarla yıpratılmaya çalışılması kabul edilemez"	Test sayısı, yakında 1,5 milyona ulaşacak.	Çocuklarımıza, "Öykülerinizi bizimle paylaşın, belirleyeceğimiz 100 öyküyü 23 Nisan'ın 100. yıl dönümünde kitaplaştıralım." demiştik...
#gelmeyin		Koronavirüs ile ilgili mevcut durum:	Virüsten uzak durmanın yolu, maske ve sosyal mesafedir.	Uzaktan eğitimin adresi EBA kendi rekorunu güncelledi
#aühfsınavlarıertele			Virüsten uzak durmanın yolu, maske ve sosyal mesafedir.	Salgın sonrası çok seyahat etmem gerekecek.
#Minnetle				
TanerTolga				
#gebermiş				
SurvivoraAlınsın				
#YKSErteleVirüsüYayma				
BuNeyin Yasağı				

#aühfsınavlarıertele, #YKSErteleVirüsüYayma, pandemi nedeniyle sınavların ertelenmesini talep edenler tarafından açılmış başlıklardır. #Minnetle başlığı Koronavirüs pandemisine karşı mücadele eden sağlık çalışanları; #gelmeyin başlığı Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından normalleşme adımları kapsamında bazı illere kaldırılan seyahat yasağı ile birlikte Muğla'ya yoğun insan akışının olması sonucu açılan tepki başlığıdır. #ibrahimgökçek ile #gebermiş başlıkları ise Grup Yorum Üyesi İbrahim Gökçek'in ölümüne ilişkin açılan başlıklardır.

T.C. İletişim Başkanlığı tarafından paylaşılan ilk gönderi Milli Teknoloji Hamlesi ile ilgilidir. Ancak bu paylaşım ile birlikte diğer paylaşımların aynı günün Twitter gündemi ile benzerliği bulunmamaktadır. Dolaylı yoldan bir benzerlik mevcuttur ancak bunun sebebi tüm dünyada olduğu Türkiye’de de kamu, medya ve siyasetin gündemini tamamıyla kuşatan Covid-19 pandemisi ile ilgili güncel gelişmelerdir.

Tablo 6. 8 Mayıs 2020 Twitter Türkiye Gündemi ile Seçili Siyasi Aktörlerin Twitter Paylaşımları

Türkiye Twitter Gündemi	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
#500BinRüşvetiKimYedi		İletişim Başkanı @fahrettinaltun, İngiltere’ye gönderilen tıbbi malzemelerle ilgili asılsız haberlere yer verilmesine tepki gösterdi.	Virüsten uzak durmanın yolu, maske ve sosyal mesafedir.	Liseler için 750 soruluk 3. Destek Paketi yayında.
#vatandaşınhayrına		Personel alım ilanı yayınlandı.	“Sağlık Bakanlığımız gece demiyor, gündüz demiyor. Sağlık çalışanlarımız fedakarca, adanmış ve anıtlamış şekilde salgınınna engel olmaya gayret ediyor	Kırıkkale Sulakyurt'ta çocuklarımıza trafik eğitim parkına götürme sözünü tutamayınca pes etmeyen trafik polisi Deniz Mutlu'yu tebrik ediyorum.
#CumaİçinYeryüzü Mesciddir		Koronavirüs ile ilgili mevcut durum:	Eminönü, salgın öncesi günlerin hareketliliğine dönmüş görüntüsü verdi.	
#KavakYelleri			Örneklerini daha önce paylaştığımız şarkılardan bir yenisini daha yapıldı.	
#CHPNedenSessiz			Toplam iyileşen hasta sayısı 85 bini aştı.	
#tmmobyedokunma			Virüsten uzak durmanın yolu, maske ve sosyal mesafedir.	
#DünyaYetimlerGünü			Maske ve sosyal mesafe.	
#OkulumVar KararnamemYok				

#500BinRüşvetiKimYedi başlığı muhalif siyasetin kamunun gündemine taşıdığı bir başlıktır. Muhalefet Parti temsilcilerince açılan ve desteklenen bu başlık kullanıcıların da gün içerisinde en fazla desteklediği başlık olmuştur. #vatandaşınhayrına başlığı bir TV'nin ana haber programı için açtığı siyasi içerikli paylaşımların yoğun olduğu başlıktır. #CHPNedenSessiz başlığı altında siyasi tartışmaların yürütüldüğü; #tmmobyedokunma, #OkulumVarKararnamemYok ise karar verici mercilerden taleplerin yer aldığı başlıklardır. Aynı gün siyasi aktörlerin ve kurumların hesapları incelendiğinde, Twitter gündemi ile benzerlik gösteren bir paylaşım tespit edilememiştir.

Tablo 7.9 Mayıs 2020 Twitter Türkiye Gündemi ile Seçili Siyasi Aktörlerin Twitter Paylaşımları

Türkiye Twitter Gündemi	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
#YaşasınHakikat	#GeceyeBirErdoğanSelamı bırakan kardeşlerim.	İletişim Başkanı @fahrettinaltun: “Salgına karşı mücadelemizde başarının anahtarı, yeni hükümet sistemimizin avantajlı yönetim biçimi ve Cumhurbaşkanımızın liderliğidir.”	Virüsten uzak durmanın yolu, maske ve sosyal mesafedir.	Bartın’daki meslektaşlarımızla buluştuk...
Buket Aydın		Cumhurbaşkanımız @RTERdogan Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin'e "Rusya'nın 9 Mayıs Zafer Günü" dolayısıyla kutlama mesajı gönderdi.	Türkiye'nin pratik zekâsı, salgın şartlarında, sosyal hayata ilginç görüntüler kazandırmaya başladı.	Cumhurbaşkanımız Sn. @RTERdogan tarafından ilan edilen “2020 Erişilebilirlik” yılı kapsamında TRT EBA TV ekranlarında Türk işaret dili eğitimleri başlıyor.
#TLyeSaldırı		Cumhurbaşkanımız @RTERdogan 9 Mayıs Avrupa Günü dolayısıyla mesaj yayımladı.	Toplam iyileşen sayısı 90 bine yaklaştı.	
#AnnelerGünü		Cumhurbaşkanımız @RTERdogan yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla mücadele kapsamında Sancaktepe, Atatürk Havalimanı ve Hadımköy'de yapımı devam eden hastanelerde incelemelerde bulundu.		
YürüyorŞanı		Koronavirüs ile ilgili mevcut durum:		
BarışMuratYağcı		Cumhurbaşkanımız Anneler Günü dolayısıyla mesaj yayımladı.		
#EvdenDestekOl		Cumhurbaşkanımız Yargı Günü dolayısıyla mesaj yayımladı.		
#bedirgecesi				
#GeceyeBirAnne SözüBırak				
#HasanAliyi İstemiyoruz				
#SevdaNoyan Tutuklansın				

#YaşasınHakikat başlığı AK Parti Genel Merkezi tarafından sosyal medya platformlarında gündeme taşındığı kampanyadır. #TLyeSaldırı başlığı, Türk Lirasının Dolar karşısında değer kaybetmesine neden olarak dış kaynaklı manipülatif saldırıları sebep olarak gösterenlerin, ekonomik göstergeler karşısında hükümeti savunanların beslediği başlıktır. #SevdaNoyanTutuklansın etiketi ise bir TV programında 15 Temmuz günü yaşanan darbe girişimi ile ilgili yaptığı açıklamaların ardından tutuklanmasının talep edilmesi üzerine açılmıştır. 9 Mayıs 2020 Twitter gündemi muhtevası itibariyle siyasi ve ekonomiktir. Ancak aynı günün belirlenen siyasi aktörler ve kurumların paylaşımları, Twitter gündemi ile karşılaştırıldığında birbiriyle benzerlik göstermemektedir.

Tablo 8. Konulara Göre Seçili Siyasi Gündem Belirleyicilerin Gündemleri ile Kamu Gündemlerinin Dağılımı

Konular	Twitter	Recep Tayyip Erdoğan	T.C. İletişim Başkanlığı	Fahrettin Koca	Ziya Selçuk
Siyaset	12	-	4	2	1
Ekonomi	3	-	-	-	-
İcraatlar	-	1	-	-	-
Spor	4	-	-	-	-
Eğitim	2	-	-	-	19
Uluslararası	2	-	4	-	-
Protesto/Talep	18	2	-	-	-
Anma/Özel Gün	9	1	6	2	-
Eğlence	8	-	-	-	-
Sağlık/Pandemi	3	5	12	32	-
Kampanya	1	-	-	-	-
Diğer	4	1	2	1	-
TOPLAM	66	10	28	37	20

Tablo 9. Konulara Göre Kamu Gündemlerinin ve Siyasi Gündemlerin Dağılımı

Konular	Kamu Gündemi	Siyasi Gündem
Siyaset	12	7
Ekonomi	3	-
İcraatlar	-	1
Spor	4	-
Eğitim	2	19
Uluslararası	2	4
Protesto/Talep	18	2
Anma/Özel Gün	9	9
Eğlence	8	-
Sağlık/Pandemi	3	49
Kampanya	1	-
Diğer	4	4
TOPLAM	66	95

Kamu gündemi ile seçili siyasi gündem belirleyicilerin gündemleri arasındaki ilişkiyi net olarak ortaya koyabilmek amacıyla Twitter'ın ve siyasilerin gündem başlıkları birbiriyle karşılaştırılmıştır. Tablo 9'da görüldüğü üzere gündemler arası en büyük benzerlik Anma/Özel Gün başlığında tespit edilmiştir. Bu başlık altında toplumun geneline ilgilendiren özel günlere ilişkin mesajlar ve başsağlığı mesajları yer almaktadır.

Twitter'daki 66 etiketin 12'sini siyasi içerikli gündemler oluşturmaktadır. Bu oran siyasi gündemde de yüksektir. Ancak önceki tablolarda da görüleceği gibi siyasi gündemin ve kamu gündeminin siyaset başlığı altındaki gündemlerinin içerikleri incelendiğinde birbiriyle doğrudan bir benzerlik tespit etmek mümkün değildir. Eğitim ve Sağlık/Pandemi başlıkları özellikle siyasi gündem belirleyicilerin rağbet ettiği bir konudur. Oysa kamu gündemi özellikle Protesto/Talep başlığı altında yoğunlaşmıştır. Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sınavların ertelenmesi yönündeki taleplere karşı yaptığı açıklamalar dışında bu protestoların ve taleplerin siyasi gündemde karşılık görmediği anlaşılmaktadır.

Bir başka dikkat çeken nokta ise kamu gündeminde ekonominin önemli bir yer tuttuğudur. Ancak seçili günler içerisinde siyasi gündem belirleyiciler ekonomi ile ilgili her hangi bir paylaşım yapmamıştır. Böylece siyaseti ve kamuyu en fazla ilgilendiren konuların başında gelen ekonomide bir benzerlik saptanamamıştır. Siyasetin gündemini pandemi sürecinde alınan tedbirler ile uluslararası konular oluşturmuştur.

Sonuç

Gündem Belirleme Kuramı temel olarak, medyanın siyasetten aldığı gündem maddeleri ile kamunun gündemini belirlediğini iddia eder. Gündem Belirleme Kuramı üzerine yapılan yaklaşık 50 yıllık ampirik çalışmalar, siyasi gündem, medya gündemi ve

kamu gündemi arasında paralellik bulmuştur. Ancak bu çalışmalar yoğunluklu olarak geleneksel medya, siyaset ve kamu arasındaki ilişkilere odaklanmıştır. Günümüzde ise yeni iletişim kurma teknikleri, Gündem Belirleme Kuramı'nın unsurlarını yeniden düşünmeye ve kamunun gündem belirleme sürecindeki etkisini yeniden tayin etmeye zorlamaktadır.

Sosyal medya ağlarına, gündem belirleme sürecinde adımı da aldığı üzere medya unsuru içerisinde yer verilmektedir. Ancak sosyal medya her ne kadar kitle iletişimini sağlayan bir platform olsa da kullanıcılarının halk olması dolayısıyla geleneksel medyadan ayrılmaktadır. Dahası bu fark onu gündem belirleme sürecinde medya sınıfından kamu sınıfına aktarmaktadır. Bu nedendir ki sosyal medyanın gündemi medyanın gündemi değil aslında kamunun gündemidir. Sosyal medya ağlarının etkileşimli yapısı, kitlelerin buralardan örgütlenebilmesi, kullanıcılarına düşüncelerini paylaşmada ve bilgiye erişmede pratik bir zemin oluşturması nedeniyle bu platformlara olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Tüm bu gerçeklerden hareketle sosyal medyanın geleneksel medya ile birlikte siyasi hayatı değiştirdiği yadsınamaz bir gerçektir (Kılıç, 2015, s. 156).

Bununla birlikte sosyal medya gündemi ile siyasi gündemin benzerlik göstermesi o toplumun yönetim sisteminin demokrasi ile olan ilişkisiyle paraleldir. Çünkü kamuoyunun taleplerinin karşılık gördüğü sistemler aynı zamanda en demokratik sistemlerdir. Sosyal ağların da kamunun sesini duyurabildikleri en güçlü platformlar olduğu varsayıldığında, siyasetin benzer bir gündemle buradan yükselen taleplere karşılık vermesi yönetim sisteminin çerçevesini ortaya koyar. Medyanın ve siyasetin kamunun sorunlarına ve taleplerine odaklandığı, özgür kamusal tartışma alanlarının var olduğu rejimlerde sosyal medya ile politikanın gündemi de benzerlik gösterir.

Yukarıda açıklanmaya çalışılan nedenlerden dolayı bu çalışmada “Twitter Türkiye gündemi” kamu gündemi olarak değerlendirilmiştir. Twitter Türkiye gündemi ile Türkiye siyasi gündemini belirleyen en güçlü aktör ve kurumların gündeminin karşılaştırıldığı bu çalışmada, siyasi gündemin sosyal medya araçlarıyla kamu gündemine etkisi ölçülmüştür. Araştırmada hangi gündem maddelerinin kamunun gündeminde ve siyasi aktör ve kurumların gündeminde ilk sırada yer aldığı, hangi durumlarda kamu ile siyasal gündemin paralellik gösterdiği belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada, Twitter Türkiye gündemi ile seçili siyasi aktörler ile kurumların gündeminin çoğu zaman benzerlik göstermediği tespit edilmiştir.

Gündem Belirleme Kuramının “*Demokratik toplumlarda kamu gündemi ile politik gündem paralellik gösterir*” varsayımına rağmen kamu gündemi ekonomik krize, tutuklanma ya da salıverilme taleplerine, sağlık gerekçesiyle sınavların ertelenmesine yönelik taleplere odaklanmışken; siyasi gündem açılışlara, Covid-19 pandemisi ile ilgili güncel gelişmelere, uzaktan eğitim sürecine ve dış politikaya odaklanmıştır. “*Gündemlerin birbiri üzerindeki etkisinin konuların gücüne bağlı olarak şekillendiği*” savı ise yine sosyal medyada tümüyle doğrulanamamıştır. Covid-19 pandemisi gibi toplumsal ve siyasal çok boyutlu alanları meşgul eden bir küresel soruna rağmen belirlenen tarih aralıklarında her iki gündem arasında doğrudan bir benzerlik saptanamamıştır.

Tüm bunlara rağmen kamunun Twitter’da kendi gündemini yalnızca kendi sorunlarıyla oluşturduğu tezi ortaya atılamaz. Araştırmanın örnekleme 4 politik aktör ve kurum ile sınırlandırılmıştı. Twitter gündemi incelendiğinde birçok gündem maddesinin dolaylı olarak siyasi gündemden transfer edildiği görülmektedir. Ancak bu siyasi gündem başlıkları, geleneksel medyada olduğu gibi yalnızca güçlü siyasi elitler tarafından belirlenen başlıklar değil; aynı zamanda kullanıcıların önemli bulunduğu siyasi eksenli olaylar da olabilmektedir. Yani sosyal medyada kullanıcılar kendi siyasi gündemini oluşturabilmekte; siyasi elitlerin sunduğu gündem başlıklarını bağlı kalmayabilmektedirler.

Bununla birlikte kamuyu yakından ilgilendiren olaylarda “destekleyerek” ya da “karşı çıkarak” siyasi gündem üzerine de etkiye bulunmaya çalışmaktadırlar.

Extended Abstract

Agenda Setting Theory focuses on explaining the relationships between the public, politics and media agenda and the extent to which they are influenced by each other. Studies on this area generally emphasize that the political agenda affects the public and media agenda. However, recent studies reveal the public agenda can change and shape the media agenda and the political agenda. Social media networks carries messages between the public, politics and the media by bringing the events that politics and traditional media do not see to their own agenda. However, social media does not directly transfer the agenda of politics to the public agenda as in traditional media. It emerges as a relatively autonomous new agenda setting tool by creating an agenda in negotiation with the public.

The rise of social networks coincides with the rise of revolutions and mass demonstrations. With the discovery of the power of the masses especially the Arab Spring, social media networks have become the medium of those who have something to say. On the other hand, social media gets its power of agenda setting from the incompatibility of public and media agendas. Social media and traditional media have different economic and political dynamics. Content produced in traditional media passes through political, economic and ideological filters in connection with the ownership structure. However, content in social media is produced by users; editorial interventions that shape content are decreasing (Kılıç, 2020, p. 99). Although the research on social media and agenda setting is still new, it has been determined that Twitter can set the world's and Turkey's agenda thanks to its own users.

The structural features of social media also determine how it will shape the public, media and political agenda. Although social networks are shaped around the political agenda and the agenda of traditional media, it can offer a different agenda by rejecting these agendas with its relatively free environment. Especially with Twitter, users can discuss issues that other agenda setting tools ignore. For this reason, agenda setting has emerged from the monopoly of political actors and traditional media. In addition to all these, social media, as a new agenda setting tool, sometimes feeds on traditional media and political discourses, and sometimes it can shape the agenda by bringing its own agenda to the agenda of traditional media and politicians.

In this study, it has been examined to what extent the political agenda determines the public agenda through social media. The validity of the agenda setting thesis will be determined by comparing the "Turkey Agenda" title on Twitter with the posts of political actors. In this context, between May 3, 2020 - May 9, 2020, "trend topics" will be compared with the posts made on the social media accounts of President Recep Tayyip Erdoğan and the Republic of Turkey Directorate of Communications. Since Turkey's agenda was heavily shaped around the Covid-19 pandemic between the dates discussed, the social media accounts of Minister of Health Fahrettin Koca and Minister of National Education Ziya Selçuk, who were among the agenda setters of this process, were also included in the research. In the evaluation of the research findings, the Twitter agenda was recorded at the specified date and time interval. Then, the shares of political actors and institutions on the same day were determined. Both data were transferred to the table, making it possible to compare and interpreted.

Despite the assumption of Agenda Setting Theory that “the public agenda and the political agenda are parallel in democratic societies”, the public agenda is focused on the economic crisis, the demands for arrest or release and the demands for the postponement of

exams on health grounds; The political agenda focused on openings, current developments regarding the Covid-19 pandemic, the distance education process and foreign policy. The argument that “the effect of the agendas on each other is shaped depending on the power of the issues” could not be fully confirmed in social media. Despite a global problem that occupies social and political multidimensional areas such as the Covid-19 pandemic, no direct similarity has been found between the two agendas in the specified date ranges.

Despite all this, it cannot be said that the public on Twitter creates its own agenda only with its own problems. The sample of the research was limited to 4 political actors and institutions. When the Twitter agenda is examined, it is seen that many agenda subjects are indirectly transferred from the political agenda. However, these political agenda topics are not the ones determined only by the powerful political elites as in the traditional media; at the same time, there may be political-oriented events which important for users. In other words, users can create their own political agenda on social media; they may not adhere to the agenda topics presented by the political elites. In addition, they try to influence the political agenda by "supporting" or "opposing" events that are closely related to the public.

Kaynakça

- Atabek, N. (2012). Gündem belirleme yaklaşımı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 7, 174-155.
- Terkan, B. (2007). Basın ve siyaset ilişkisinin gündem belirleme modeli çerçevesinde bir analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 561-58.
- Berelson, B. (1984). *Content analysis in communications research*. New York: Hafner Press.
- Çetin, M. ve Bel, A. (2014). Geleneksel medya gündeminin belirlenmesinde sosyal medyanın rolü. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 38(2), 58-73.
- Dearing, J. and Rogers, E. M. (1996). *Agenda - setting, communication concepts*. California: Sage.
- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2002). *Öteki kuram- kitle iletişimine yaklaşımların tarihsel ve eleştirel bir değerlendirmesi*. Ankara: Erk Yayınları.
- İrvan, S. (2001). Gündem belirleme yaklaşımının genel bir değerlendirmesi. *İletişim, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 9, 69-106.
- Kılıç, Ç. (2015). *Gündem belirleme kuramı çerçevesinde siyasal karar verme sürecine sosyal medya etkisinin incelenmesi*. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kılıç, S. (2020). Gündem belirleme kuramı bağlamında Twitter ve internet gazetelerinin karşılaştırılması: Hürriyet ve Milliyet gazeteleri örneği. *Selçuk İletişim*, 13(1), 91-129.
- Shoemaker P. and Reese S. D. (2002). *İdeolojinin medya içeriği üzerindeki etkisi, medya kültür siyaset*. (Der. Süleyman İrvan). Ankara: Alp Yayınevi.
- Tekinalp, Ş. ve Uzun. R. (2009). *İletişim kuram ve araştırmaları*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Turam E. (1994). *Medyanın siyasi hayata etkileri*. İstanbul: İrfan Yayınları.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar: Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.